

Adrian Jan ZASINA

Opole

Zachowywanie długości samogłoski tematycznej poprzedzającej wyznacznik czasu przeszłego w języku czeskim

Słowa klucze: językoznawstwo korpusowe, językoznawstwo matematyczne, Czeski Korpus Narodowy, imiesłów czasu przeszłego, iloczyn samogłosek

Keywords: corpus linguistics, mathematical linguistics, The Czech National Corpus, past participle, length vowel

Abstract

This article presents the results of a study, the aim of which was finding and logically grouping verbs that retain the thematic vowel length preceding the determinant of the past tense in Czech. The research material is based on corpus SYN2010 of the Czech National Corpus. The ten most frequent verbs are included in the list of words examined by the author. Attention is also focused on the verbs with the lowest frequency, which the majority of Czech native speakers consider to be incorrect, or they don't know them.

Niniejszy artykuł prezentuje wyniki badania, którego celem było odnalezienie i logiczne pogrupowanie czasowników zachowujących długość samogłoski tematycznej poprzedzającej wyznacznik czasu przeszłego w języku czeskim. Materiał badawczy został pozyskany na podstawie korpusu SYN2010 należącego do Czeskiego Korpusu Narodowego. Autor przedstawia dziesięć najczęstszych czasowników wśród badanych wyrazów. Skupia również swą uwagę na czasownikach o najniższej frekwencji, które w odczuciu większości rodzimych użytkowników języka czeskiego są niepoprawne bądź nie są im znane.

Współcześnie wykorzystywanie komputera znajduje szerokie zastosowanie w różnych obszarach życia człowieka. Naukowcy – szczególnie językoznawcy – coraz powszechniej do pracy badawczej wykorzystują osiągnięcia językoznawstwa korpusowego, które zajmuje

się analizą języka w korpusach językowych (Lewandowska-Tomaszczyk 2005, s. 11). Dzięki temu można o wiele szybciej wydzielić materiał badawczy, ale trzeba mieć na uwadze, iż niezbędna jest znajomość reguł i praw języka naturalnego. Umożliwia to efektywniejsze sformułowanie zapytania, co niesie ze sobą maksymalne wykorzystanie formalnych cech języka (Osolsobě 2012, s. 174).

Wiele prawidłowości i reguł języka naturalnego jest lepiej znane przez osoby, dla których ten język nie jest językiem ojczystym. Poszukują one bowiem automatycznie reguł czy schematów w opanowywanej mowie oraz analogii z językiem ojczystym, do czego bardzo dobrze nadają się korpusy językowe. Mogą one służyć i służą również do nauki języka, która opiera się na samodzielnej pracy ucznia z tekstem. Uczeń sam lub pod okiem nauczyciela obserwuje w tekstach jednostki języka i poszukuje uogólnionych wniosków odnoszących się do funkcjonowania języka. Tę metodę nauczania, która dla języka czeskiego zaczyna się stopniowo rozwijać, nazwano DDL. Jest to skrót angielskiego terminu *data driven learning* (Osolsobě 2012, s. 174).

W niniejszym artykule przedstawię wstępne badanie przeprowadzone na czasownikach zachowujących długość samogłoski tematycznej poprzedzającej wyznacznik czasu przeszłego w języku czeskim. Celem badania jest świadomość u odbiorcy wspomnianych czasowników oraz stwierdzenie, jaki procent stanowią one w Czeskim Korpusie Narodowym. Interesuje mnie, czy jest możliwe logiczne pogrupowanie tych leksemów, aby ułatwić ich zapamiętanie przez osoby uczące się języka czeskiego jako obcego.

Materiał badawczy pochodzi z korpusu SYN2010 (korpus zrównoważony gatunkowo¹ z przeważającą częścią tekstów z lat 2005–2009), zawierającego 100 milionów słów. Do eksploracji wykorzystałem wyszukiwarke korpusową *Bonito* opracowaną dla Czeskiego

¹ Czyli taki, który zawiera różne teksty w odpowiednich proporcjach, żaden rodzaj tekstów nie stanowi ponad 50%. Dla powyższego udział tekstów przedstawia się następująco: teksty beletrystyczne – 40%, literatura fachowa – 27% i publicystyka – 33%.

Korpusu Narodowego (CKN) przez Pavla Rychlego w 2003 roku (<http://www.korpus.cz/bonito/index.php>). Wyszukiwarke korpusową *Bonito* wykorzystuje również Chorwacki Korpus Narodowy (Hrvatski nacionalni korpus; <http://hnk.ffzg.hr>), który jest zbudowany na zasadach opisanych w czeskim językoznawstwie korpusowym. Trzeba tu dodać, że odkrycia czeskich naukowców były przełomowe dla badań korpusowych, ponieważ automatyczna analiza morfologiczna i składniowa typowa dla języków flekcyjnych postawiła technologii większe wyzwanie (por. Bańko 2012, s. 5).

Zanim przedstawię wyniki badań, przytoczę reguły tworzenia czasu przeszłego w języku czeskim z uwzględnieniem form imiesłowowych. Jak podają autorzy *Českéj mluvnicy* (Havránek, Jedlička 1960, s. 246), forma czasu przeszłego składa się z imiesłowu czasu przeszłego (zwanego też imiesłowem czynnym bądź *participium l-ovym*) i czasownika posiłkowego *být* w czasie teraźniejszym, np. *psal jsem*. Przedmiotem moich dalszych zainteresowań będzie ów imiesłów. Zgodnie z regułą samogłoska tematyczna poprzedzająca wyznacznik czasu przeszłego nie zachowuje długości, np. *dát* : *dal*, *krýt* : *kryl*, *šít* : *šil* itd. Aczkolwiek występują w czesczyźnie odstępstwa od tej reguły: w przypadku niektórych (jednosylabowych) bezokoliczników z tematem zakończonym na długą samogłoskę formy imiesłowu zachowują iloczasy, por. *hrát* : *hrál*, *přát* : *přál* itd. (Rešková, Pintarová 2007, s. 87). Są to jednak tylko niektóre czasowniki tego typu.

Powyższe informacje posłużyły do zbudowania zapytania do korpusu [word="*[ýáíé][aoyi]" | [word="*[ýáíé]"]², dzięki któremu w wyszukiwarce *Bonito* uzyskałem 108 czasowników, z czego dwa – *udělat* i *ubílit*³ – odrzuciłem. W ten sposób w wyniku korekcji lemma-

² Zapytanie zawiera informację, że poszukujemy wyrazu (*word*), którego koniec zawiera samogłoski długie [ý], [á], [í], [é] w pozycji przed wyznacznikiem czasu przeszłego *-l-* oraz wyznacznikiem rodzaju gramatycznego *-a*, *-o*, *-y*, *-i*, oraz wyrazu (*word*), którego koniec zawiera samogłoski długie [ý], [á], [í], [é] w pozycji przed wyznacznikiem czasu przeszłego *-l-* oraz bez wyznacznika rodzaju gramatycznego. Oczywiście należało jeszcze przefiltrować materiał zapytaniem [tag="V.*"], aby otrzymać jedynie czasowniki.

tyzacji otrzymałem 106 wyrazów będących przedmiotem dalszego badania.

Znając ilość czasowników, w których w formach czasu przeszłego samogłoski tematyczne poprzedzające wyznacznik czasu przeszłego zachowują długość, można obliczyć, jaki procent stanowią one wśród wszystkich czasowników korpusu SYN2010. Jest to zaledwie 0,54%, co świadczy o tym, iż zachowywanie długiej samogłoski w imiesłowie czynnym jest raczej zjawiskiem sporadycznym (niemal wyjątkiem od ogólnej reguły gramatycznej). Natomiast analiza budowy gramatycznej omawianych czasowników pozwala zauważyć, że łączą się one w grupy, które umożliwią łatwiejsze ich przyswojenie. Ponadto wiele z nich to czasowniki tworzone za pomocą derywacji przedrostkowej. Przyjrzyjmy się poniższej tabeli.

Tabela 1. Czasowniki zachowujące długość samogłoski tematycznej w imiesłowie czasu przeszłego w porządku alfabetycznym

L.p.	Podstawa słowotwórcza	Wyrazy należące do danej grupy	Liczba wyrazów w danej grupie
1.	-bát	bát, zabát	2
2.	-dát	udát, nadát, zazdát, zdát	4
3.	-dít	dít	1
4.	-hrát	hrát, vyhrát, prohrát, odehrát, zahrát, sehrát, nahrát, přehrát, dohrát, uhrát, přihrát, rozehrát, pohrát, ohrát, obehrát, předehrát, vehrát	17

³ Korpus odnalazł formy *udál* i *ubili*. Niedopasowanie polega na tym, że pierwszy wyraz to nieliteracka forma czasownika *udělat*, a drugi został najprawdopodobniej źle oznakowany.

5.	-hřát	hřát, zahřát, ohřát, přehřát, rozehrát, prohrát, přihrát, dohrát, nahrát, vyhrát, předehrát	11
6.	-kát	kát	1
7.	-klát	proklát, sklát, rozeklát, vklát	4
8.	-lát	lát, vylát	2
9.	-okrát	okrát, pookrát	2
10.	-planout	planout, zaplanout, vzplanout	3
11.	-přát	přát, dopřát, popřát, blahopřát, poblahopřát, zapřát	6
12.	-ržát	ržát, zaržát	2
13.	-sát	sát, nasát, vysát, přisát, odsát, vsát	6
14.	-smát	smát, usmát, zasmát, rozesmát, pousmát, vysmát, nasmát, dosmát, vynasmát	9
15.	-stát	stát, přistát, obstát, ustát, dostát, přestát, vystát, prostát, odstát, postát	10
16.	-tát	tát, roztát, odtát, vytát	4
17.	-vát	vát, odvát, přivát, navát, rozvát, svát, provát, ovát, převát, vyvát, zavát	11
18.	-vlát	vlát, zavlát, rozevlát, dovlát	4
19.	-plát	vzplát	1
20.	-zrát	zrát, dozrát, vyzrát, uzrát, nazrát, přezrát	6

Omawianych 106 czasowników utworzyło 20 grup – rodzin wyrazów, z których najwięcej derywatów zawierają grupy *hrát*, *hřát* i *vát*. Biorąc więc pod uwagę kryterium słowotwórcze, do opanowania

całkowitej wiedzy w tym zakresie musimy zapamiętać jedynie czasowniki: *stát*, *hrát*, *smát*, *přát*, *bát*, *planout/plát*⁴, *hřát*, *vlát*, *tát*, *sát*, *zrát*, *vát*, *kát*, *okřát*, *lát*, *dít*⁵, *ržát* oraz czasowniki z zakończeniem *-dát*⁶ i *-klát*⁷.

Nauczycielom języka czeskiego dane te mogą posłużyć do opracowania odpowiednich ćwiczeń, polegających na utrwalaniu w rozmaitych strukturach zdaniowych słów, które posiadają największą częstotliwość występowania w różnego rodzaju tekstach. Kolejna tabela prezentuje dziesięć najczęstszych czasowników występujących w korpusie, które zachowują długość samogłoski tematycznej w analizowanych formach imiesłowowych, a także przedstawia udział procentowy (zaokrąglony do trzeciego miejsca po przecinku) owych form w uzyskanym z korpusu materiale językowym, który tworzy zbiór 14 2783 imiesłowów.

Tabela 2. Czasowniki o najwyższej frekwencji wśród czasowników zachowujących w imiesłowach długość samogłoski tematycznej poprzedzającej wyznacznik czasu przeszłego

Lp.	Wyraz	Frekwencja	Udział procentowy w zbiorze imiesłowów (%)
1.	stát	33096	23,179
2.	hrát	17429	12,207
3.	zdát	16087	11,267

⁴ Korpus klasyfikuje te czasowniki jako odmienne formy, choć są to – jak podaje portal prirucka.ujc.cas.cz – formy wariantywne. Forma czasu przeszłego może mieć również formę *planul*.

⁵ Posiada dwie formy czasu przeszłego *děl* i *dál* na podstawie danych z Lingea Lexicon 5.

⁶ Czasownik *dát* ma formę czasu przeszłego *dal*.

⁷ Według danych uzyskanych z portalu prirucka.ujc.cas.cz czasownik *klát* nie istnieje.

4.	vyhrát	10973	7,685
5.	usmát	10829	7,584
6.	přát	8157	5,713
7.	bát	6306	4,416
8.	prohrát	4959	3,473
9.	zasmát	4896	3,429
10.	smát	4159	2,913

Należy tu dodać, że frekwencja czasownika *stát* jest prawie dwukrotnie wyższa od *hrát* ze względu na to, iż *stát* jest wyrazem posiadającym dwa znaczenia: pierwsze z nich odpowiada polskiemu ‘stać’, a drugie – ‘być wartym, kosztować’.

Czasowniki *ohrát*, *vehrát*, *rozeklát*, *dovlát*, *vklát*, *převát*, *vyvát*, *ynasmát* pojawiły się w korpusie tylko raz. Ich udział procentowy wynosi w zaokrągleniu 0,0007 %. Są to więc wyrazy rzadko używane w czeszczyźnie, a można nawet przypuszczać, że niektóre z nich nie są znane większości Czechów. Potwierdza to wstępna ankieta przeprowadzona na losowo wybranej grupie dziesięciu rodzimych użytkowników języka czeskiego. Badanie polegało na podaniu przez respondentów znaczenia powyższych wyrazów (zob. *Aneks*). Niektóre odpowiedzi wskazują, że szereg badanych po raz pierwszy spotkało się z danym czasownikiem. Mimo to w formach opisowych niektórzy ankietowani przejawiali chęć wyjaśnienia jego znaczenia. Odnotowaliśmy także, iż niektóre wyrazy zostały przekreślane bądź pominięte. Kilka badanych osób pomyliło *ohrát* z *ohřát*, a niektóre błędnie zinterpretowały znaczenie poszczególnych czasowników. Przyjrzyjmy się poniższym tabelom. Pierwsza z nich (tabela 3) przedstawia najrzadsze w korpusie czasowniki wraz z ich znaczeniem oraz przykładem ich użycia w kontekście. Kolejna zaś – tabela 4 – prezentuje stopień poprawności odpowiedzi poszczególnych badanych.

Tabela 3. Czasowniki najrzadsze wśród badanych

Wyraz	Znaczenie	Użycie w zdaniu
ohrát	grać tak długo, aż nam się to znudzi	P.C.'s Blues od Lestera Younga jsem si hrál od rána do večera, až jsem tu desku úplně ohráł .
vehrát	odgrywać jakąś rolę	Vehráł se do role slušného člověka, kterému se závidí jeho peníze, prezentoval se jako „hnačí síla místní ekonomiky“.
rozeklát	podzielić na części	Když blesk rozekláł hrdlo klisny, krev klesla k Zemi a jeho slza zazvonila o hřbet zebry.
dovlát	skończyć powiewanie	Sotva kapesníky dovlály , a už je nastavil do jiné polohy – tentokrát pravou rukou upažil a levou nechal klesnout k zemi.
vklát	poetyckie wyrażenie słowa ‘rozszarpać, ukłuć’	Jeho přísný zrak se nikdy neusmál / když od tetivy šíp nám do srdce vkłál .
převát	przesunąć z miejsca na miejsce przez wiatr	Ostré erozní hrany ledových a prachových poloh musí být velmi mladé, dejme tomu v měřítku několika desítek tisíc let, protože jinak by je sublimace ledu zničila a prách převál .
vyvát	wywiać	Jde se jí lehce, protože starý sníh odtud vyvál vít.
vynasmát	śmiać się aż do wyczerpania sił	Když se všichni dosytosti vynasmáli a pochválili pana radu, pan rada pohlédl na stůl dobrot a řekl

Tabela 4. Stopień poprawności odpowiedzi poszczególnych badanych*

Osoba Wyraz	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
ohrát	Ž	Ž	Ž	D	Ž	Ž	D	Ž	D	Ž
vehrát	Ž	NP	Ž	Ž	NW	Ž	Ž	NW	Ž	Ž
rozeklát	D	D	D	D	NW	NW	Ž	Ž	Ž	D

dovlát	D	Ž	D	NP	D	D	Ž	NP	D	D
vklát	NP	NP	NW	NW	NW	NW	Ž	NW	NW	Ž
převát	Ž	NP	D	D	NW	D	Ž	NW	D	D
vyvát	Ž	NP	D	D	NW	D	D	NW	Ž	D
vynasmát	D	NP	D	D	D	D	D	Ž	Ž	D

* W tabeli użyto skrótów: D – dobrze, Ž – źle, NW – nie wiem/nie mam pojęcia, NP – nie podano.

Żadna z ankietowanych osób nie podała poprawnego znaczenia wszystkich wyrazów. Osoby, które uzyskały najwięcej dobrych odpowiedzi, wyjaśniły poprawnie pięć wyrazów. Były to dwie osoby: jedna w wieku 47 lat z wykształceniem średnim i druga w wieku 24 lat z wykształceniem niepełnym wyższym. Większość analizowanych leksemów była w odczuciu badanych „nienaturalna” i rzadko spotykana. Jedna z osób stwierdziła nawet, że nie są to słowa z języka czeskiego. Nikt nie wyjaśnił poprawnie wyrazu *vklát*, który ma charakter poetyzmu. Jeden z ankietowanych nie udzielił ani jednej poprawnej odpowiedzi. Na podstawie tej niewielkiej próbki trudno generalizować, ale można przyjąć hipotezę (może punkt wyjścia do dalszych badań w tym kierunku), że nie zawsze wiek czy wykształcenie mają wpływ na znajomość określonych wyrazów.

Przeprowadzone w niniejszym artykule badania w oparciu o korpus języka czeskiego pozwoliły wyłonić grupę imiesłowów czynnych zachowujących długość samogłoski tematycznej poprzedzającej wyznacznik czasu przeszłego. Przyjęty podział analizowanych czasowników na rodziny wyrazów jest pomocny w uczeniu się/nauczaniu języka czeskiego jako obcego, ponieważ zastosowane kryterium słowotwórcze ułatwia zapamiętywanie poszczególnych wyrazów. Badanie pozwoliło wyłonić czasowniki o najwyższej frekwencji i na tej

podstawie określić pierwszą dziesiątkę wyrazów najistotniejszych dla procesu akwizycji języka czeskiego.

Analiza potwierdza, iż zachowywanie długości samogłoski tematycznej w omawianych formach imiesłowowych w języku czeskim jest odchyleniem od normy gramatycznej. Świadczy o tym niższy od jednego procenta udział tych form wśród pozostałych imiesłowów. Zasygnalizowano ponadto, że czasowniki z najniższą częstotliwością nie są powszechnie znane przez wszystkich rodzimych użytkowników języka czeskiego i zwykle nie ma na to wpływu wykształcenie czy wiek.

Literatura

- Hajič J., 2004, *Disambiguation of Rich Inflection (Computational Morphology of Czech)*. Vol. 1., Praha.
- Havránek B., Jedlička A., 1960, *Česká mluvnice*, Praha.
- Jelínek T., 2008, *Nové značkování v Českém národním korpusu*, „Naše řeč” 91, s. 13–20.
- Lewandowska-Tomaszczyk B., 2005, *Powstanie i rozwój językoznawstwa korpusowego*, [w:] *Podstawy językoznawstwa korpusowego*, red. B. Lewandowska-Tomaszczyk, Łódź, s. 9–26.
- Lewandowska-Tomaszczyk B., Bańko M., Górski R. L., Łazinski M., Pęzik P., Przepiórkowski A., 2012, *Narodowy Korpus Języka Polskiego: geneza i dzień dzisiejszy*, [w:] *Narodowy Korpus Języka Polskiego*, red. A. Przepiórkowski, M. Bańko, R. Górski, B. Lewandowska-Tomaszczyk, Wydawnictwo PWN, Warszawa, s. 3–10.
- Osolsobě K., 2012, *Mezi Skyllo a Charybdou přegenerování a podgenerování: jak efektivně vyhledávat v korpusech data pro výzkum slovo tvorby*, [w:] *Přednášky a besedy ze XLV. běhu LŠSS*, Brno, s. 174–198.
- Petkevič V., 2006, *Reliable Morphological Disambiguation of Czech: Rule-Based Approach is Necessary*, [w:] *Insight into the Slovak and Czech Corpus Linguistics*, ed. M. Šimková, Bratislava, s. 26–44.
- Pęzik P., 2012, *Wyszukiwarka PELCRA dla danych NKJP*, [w:] *Narodowy Korpus Języka Polskiego*, red. A. Przepiórkowski, M. Bańko, R. Górski, B. Lewandowska-Tomaszczyk, Wydawnictwo PWN, Warszawa, s. 253–273.
- Rešková I., Pintarová M., 2007, *Communicative Czech Elementary Czech*, Praha.

Žródla elektronické

- Korpus SYN2010: Český národní korpus – SYN2010. Ústav Českého národního korpusu FF. On-line: <http://www.korpus.cz> [dostup: 10.12.2013].
- Korpusový manažer BONITO 2011. Online: <http://www.ucnk.ff.cuni.cz/bonito> [dostup: 10.12.2013].
- Internetová jazyková příručka. On-line: <http://prirucka.ujc.cas.cz> [dostup: 29.12.2013].

Aneks

Odpowiedzi osób ankietowanych przytaczane są w wersji oryginalnej, zachowano również oryginalną pisownię.

Osoba 1 – wiek 33 lata, wykształcenie zawodowe

ohrát: dodat teplo
vehrát: jít do hry
rozeklát: rozdvojit
dovlát: ukončit vlání
vklát: *nie podano*
převát: neexistuje (blbost)
vyvát: neexistuje (blbost)
vynasmát: stále se dokola směřují

Osoba 2 – wiek 34 lata, wykształcenie średnie

No některý slova nevím ani já, to se zrovna moc nepoužívá.
ohrát: když ti je pak už teplo
vehrát: *nie podano*
rozeklát: rozdvojit
dovlát: třeba ve větru vlaje prapor
vklát: *nie podano*
převát: *nie podano*
vyvát: *nie podano*
vynasmát: *nie podano*

Osoba 3 – wiek 20 lat, wykształcenie niepełne wyższe (student)

ohrát: např. ve fotbale, když někdo někomu sebere třeba míč. Nebo když nad tebou někdo při hře vyhraje svou chytrostí
vehrát: to se v Čechách moc nepoužívá, ale pochopil bych to asi tak, že se někdo připojí do rozehrané hry

rozeklát: rozdělit na části, např. blesk uhodí do stromu a rozdělí ho na dvě části
dovlát: vlaje třeba vlajka ve větru, když přestane foukat vítr, vlajka poklesne = dovraje
vklát: tohle slovo vůbec neznám, takže to ti asi nepovím, ani logicky nedokážu odvodit, co by to mohlo být
převát: vítr překonává překážku = převane jí
vyvát: vítr vyfouká nepořádek z nějakého pros toru
vynasmát: něco je tak vtipného že se člověk směje a nemůže přestat, takový záchvat smíchu, např. Nemohl jsem se vynasmát jednomu vtipu.

Osoba 4 – wiek 24 lata, wykształcenie niepełne wyższe (student)

ohrát: vychází ze slova ohraný – když třeba hraješ nějakou hru hodně často, tak se Ti ohraje – už je pro Tebe ohraná, nudná – ohrát je infinitiv
vehrát: podle mě není nic spisovného, ale dalo by se to pochopit jako buď nřečím „vyhrát“, a nebo vstoupit do hry
rozeklát: rozdělit, rozštěpit – např. když do stromu praští blesk – rozdělí ho na dvě půlky...
dovlát: *nie podano*
vklát: slovo vklát neznám
převát: je jako že něco převane – vítr převane přes něco – třeba přes plochu, předmět... je to infinitiv
vyvát: něco vyvane ven – je to taky spojené s větrem – podobné je „vyfoukat“
vynasmát: pokud bys řekl „nemohli jsme se vynasmát“... tak jinak to můžeš říct „nemohli jsme se přestat smát“... je to sloveso, které určuje dlouhodobý smích nejspíš

Osoba 5 – wiek 32 lata, wykształcenie średnie

ohrát: bych řekl že by mělo mít význam jako obehrát, tedy něco jako vyhrát, ale není to příliš používaný tvar
vehrát, rozeklát, vklát, převát, vyvát jsem nikdy neslyšel a řekl bych že to nejsou ani slova z češtiny
dovlát: například prapor vlaje ve větru, dovlat by tedy mohlo být jediné při uklidnění větru, jako prapor dovlehl
vynasmát: napadá mě jen tvar nasmát se (například když půjdeš do divadla na komedii, tak se tam hodne nasměješ), tedy v ohraničeném čase se smát do plna

Osoba 6 – wiek 32 lata, wykształcenie średnie

ohrát: jako jídlo by bylo teplé
vehrát: ve nebo vyhrát? Pokud ve nevím co to pokud vyhrát tak třeba místnost
rozeklát: nevím přesně
dovlát: jako, že něco dovraje třeba vlajka vlaje

vklát: netuším
převát: třeba písek převane z jedné duny na druhou v poušti
vyvát: něco se vyvane nev odněkud
vynasmát: hodně se smát až se člověk unaví tím smíchem nebo, že je vysmátý na dlouhou dobu

Osoba 7 – wiek 20 lat, wykształcenie niepełne wyższe (student)

ohrát: ohrát dvd
vehrát: vehrát se někam figurkou
rozehrát: rozehrát hru
dovlát: dovleat se do cíle do nějakého bodu
vklát: vklát myšlenku
převát: převát vlnu
vyvát: vyvát zápach
vynasmát: vymasmát se nějaké situace nepřestat se smát

Osoba 8 – wiek 28 lat, wykształcenie średnie

ohrát: jeli ti zima máš potřebu se někde ohrát, u ohně topení sauna attend.
vehrát: nevím co znamená
rozeklát: může být rozeklaná židle, stůl nebo zub. Zkrátka vše co se hýbe
vklát: nevím co znamená
převát: taky nevím co znamená
vyvát: taky nevím co znamená
vynasmát: znamená když se chceš někomu vysmát do obličeje

Osoba 9 – wiek 24 lata, wykształcenie niepełne wyższe (student)

ohrát: pokud se něco ohraje tak to znamená, že se to hrálo tak často, že se to lidem znechutilo, může být třeba ohraná písnička nebo film. Také máme frazeologismus „Je to jak ohraná deska“. Což znamená, že něco se děje pořád opakovaně
vehrát: tohle slovo se nějak moc nepoužívá, ale dalo by se to vysvětlit jako, když doprostřed nějaké písničky, či filmu chceš něco přidat
rozeklát: To znamená, že když máš nějakou věc, se kterou se nemůže hýbat, jak jí rozhoupeš, např. rozeklát strom: tedy, že si tak často hýbal s tím stromem, že se najednou v kořeni vyklá a nedrží na místě. Spíše se používá přídavné jméno „rozeklaný“, jako je třeba „rozeklaný zub“: to znamená, že se zub hýbe a nedrží na jednom místě
dovlát: to znamená, že vítr něco na nějaké místo posune. Někou lehkou věc, jako například pírk, nebo vlajku vítr dovleje do Hradce. Ale moc se to nepoužívá

vklát: tak takové slovo slyším poprvé, to pravděpodobně nic neznamená
převát: to znamená, že se něco přežene, můžeš to použít například u větru, nebo nějaké lehké věci, prostě mě to převěje nad hlavou
vyvát: to taky moc neznám, zní mi to jako když, něco odněkud má vát, ale spíš se tu používá slovo „odvát“, vyvát sem snad ještě neslyšel
vynasmát: to znamená, že si se něčemu tak moc a tak často smál, až už ti to nepřijde tak zábavné. Hlavně se to používá v záporu ve větě: „Já se tomu nemohu vynasmát.“: tedy, že pokaždý když to slyšíš nebo vidíš, tak se tomu musíš spát i když to znáš.

Osoba 10 – wiek 47 lat, wykształcenie średnie

ohrát: ohrát tě můžu v kartách
vehrát: vehrát ti můžu někoho, něco, třeba do cesty, obdoba by mohla být přihrát
rozeklát: ...něco jakoby rozpúlit, rozdělit, klidně vztah
dovlát: ...třeba vůně dovlála až sem ke mně
vklát: ...to jsem neslyšel, ale mohl by to být opak rozeklát
převlát: ...neslyšel jsem to, ale mohlo by to být jako s tou vůní, co převlála od tebe ke mně
vyvát: ...časem i ta tvá vůně mohla vyvát a nebyla cítit
vynasmát: ...taková blbost... zdůraznění, že se nad něčím hodně nasmál